

Op naar een Bodemkwaliteitsplan

PPS bodem

6 december 2013
Leendert Molendijk, PPO AGV

het nationaal kennisprogramma is een initiatief van LTO Nederland, de Nederlandse Milieufederatie, Natuur en de Praktijkonderzoek

Ontwikkelingen (1)

- **Schaalvergroting**
  - Afnemend aantal telers
  - Nagenoeg even groot areaal

het nationaal kennisprogramma is een initiatief van LTO Nederland, de Nederlandse Milieufederatie, Natuur en de Praktijkonderzoek

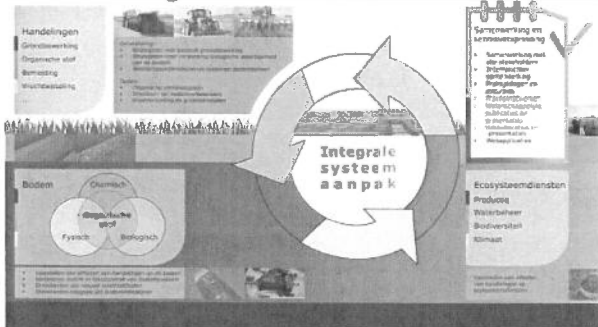
Ontwikkelingen (2)

- **Zwervende teelten nemen toe**
  - Grondeigenaar is geen grondgebruiker en heeft een korte termijn belang
  - Pachter heeft ook een korte termijn belang
  - Ziekten en plagen onbekend – verspreiding en opbouw
  - Bemesting is onbekend
  - Vruchtwisselingfouten
  - Leidt tot preventieve grondontmetting / over- of onderbemesting
  - Algemeen kwaliteitsverlies van percelen

het nationaal kennisprogramma is een initiatief van LTO Nederland, de Nederlandse Milieufederatie, Natuur en de Praktijkonderzoek

Vruchtbare gronden

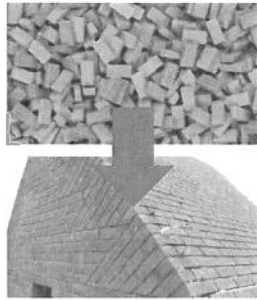
Deze brochure is ontwikkeld door Wageningen UR, LTO Nederland, de Nederlandse Milieufederatie, Natuur en de Praktijkonderzoek

Van indicator naar toepassing

het nationaal kennisprogramma is een initiatief van LTO Nederland, de Nederlandse Milieufederatie, Natuur en de Praktijkonderzoek

- Bodem gegevens verzamelen en opslaan
- Informatie-uitwisseling tussen partijen regelen
- Kennissystemen ontwikkelen
- Het geheel visualiseren

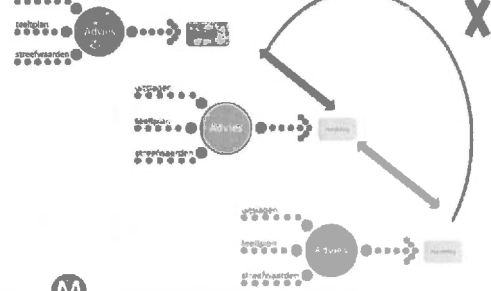

Integraal Bodemkwaliteitsplan

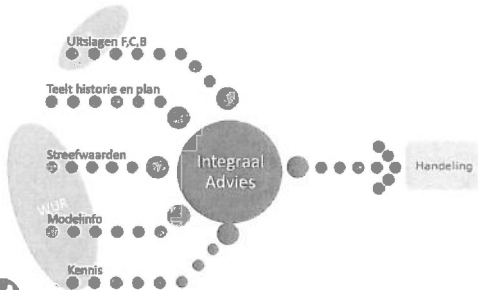
Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is een ministerie van het Koninkrijk der Nederlanden.

Fysisch, Chemisch, Biologisch

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is een ministerie van het Koninkrijk der Nederlanden.

Integrale aanpak

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is een ministerie van het Koninkrijk der Nederlanden.

Integrale bodemmetingen

Chemisch

- O-S-%
- pH
- Nutriënten
- Stikstofstromen
- C en N mineralisatie

Fysisch

- Bulkdichtheid
- Vochtleverend vermogen
- Luchtgehalte
- Indringingsweerstand
- Vochtgehalte
- Temperatuur

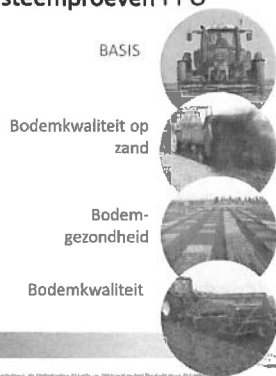
Biologisch

- Plantparasitaire aaltjes
- Aaltjesgemeenschappen
- Biomassa bacteriën, schimmels en aaltjes

- Zoeken naar beperkte effectieve set van metingen
- Streefwaarden
- Vaststellen van effecten van maatregelen op de bodem

Minimale dataset en systeemproeven PPO

- Systeemproeven
- Zoektocht vanaf 2007
- Start werken aan integrale bodemkwaliteit
- Discussie dit voorjaar weer opgepakt
- Start Bodemkwaliteit Veenkoloniën

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is een ministerie van het Koninkrijk der Nederlanden.

'Minimale' dataset PPO

Categorie	Metingen								Totaal
	M		ME		D		O		
Chemisch	6	2	1	2	2	3	1	8	17
Biologisch	2		6						8
Fysisch	6	1		4	1	2			14
Totaal	14	1	8	4	6	2	3	1	39

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is een ministerie van het Koninkrijk der Nederlanden.

Minimale dataset 'BodemNL' fysisch

OS totaal
 textuur, lutum, korrelgrootte
 (granulair)
 profielloordeel/-kuil/gelaagdheid
 pH
 CECtotaal
 CEC bezetting

Minimale dataset 'bodemNL' chemisch

Nmin
 Ntotaal
 C totaal
 P totaal
 pH
 CEC bezetting/omvang
 Koolzure kalk
 HWC
 OS fracties
 K-beschikbaar
 P-beschikbaar
 Magnesium
 zwavel
 sporenelementen
 PMN

Minimale dataset biologisch

Bacteriele biomassa
 schimmel biomassa
 HWC
 potentieel mineraliseerbaar N
 Nematoden
 Pathogene nematoden
 regenwormen
 micro atropoden/mijten/springstaart
 bodemweerbaarheid/ ziektevering
 pathogene schimmels/bacterien
 bodeminsecten (schadelijke)

Minimale data set vervolg

Vaststellen na een laatste consultatieronde

- Gewenste meetfrequentie
  - Snelheid van verandering
  - Ruimtelijke variatie
- Methodiek bepaling parameter
  - Bemonstering: bemonsteringsfouten
  - Analyse: analysefouten
  - Verwerking: statistische analyse

Bodemkwaliteitsplan luchtfietsserij ?

- Ontwikkelen stappenplan: hoe te komen tot een integraal bodemkwaliteitsplan/functioneel ontwerp.
 Wie heeft welke rol?
- Validatie van meetmethoden (OS% met prio) i.sm. Labs
- Streefwaarden en referenties (RIVM, Bemesting, Nematoden)
- Integreren en ontwikkelen van bouwplan gerelateerde adviessystemen
- Ontwikkelen van het product: Bodemkwaliteitsplan
- Opleiden van de integrale adviseur!

Bedankt
 voor uw aandacht

Zie ook www.beterbodembeheer.nl

